Roll No …………………….. **025/C**

Total No. of Question : 15] [Total No. of Printed pages : 3]

SS

2036

ANNUAL EXAMINATION SYSTEM

ECONOMICS

(Common For Humanities, Science and Agriculture Groups)

Time allowed: 3 Hours Maximum Marks:70

ਭਾਗ-ੳ

1. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ -

(a) ਆਰਥਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? 1

(b) ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ -

ਜੇਕਰ ਕੀਮਤ ਸਥਿਰ ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਵਸਤੂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੱਧ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ………………… ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1

(c) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ - 1

ਵਰਤੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ	1	2	3	4	5
ਕੁੱਲ ਉਪਯੋਗਤਾ	8	16	22	27	30
ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਯੋਗਤਾ	-	-	-	-	-

(d) ਉਤਪਾਦਨ ਫਲਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ।

(e) ਔਸਤ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਫਾਰਮੂਲੇ ਸਹਿਤ ਦੱਸੋ। 1

(f) ਠੀਕ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ -

ਸੰਤੁਲਨ ਕੀਮਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ – 1

(i) ਮੰਗ ਪੂਰਤੀ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(ii) ਮੰਗ, ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(iii) ਮੰਗ, ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(iv) ਇਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

(g) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਕਥਨ ਠੀਕ ਹੈ ਜਾਂ ਗਲਤ ਦੱਸੋ।

ਸਾਰੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। 1

(h) ਜਦੋਂ MPC = 0.60 ਹੋਵੇ ਤਾਂ MPs ਪਤਾ ਕਰੋ। 1

(i) ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸਾਖ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ? 1

(j) ਵਿਕਾਸ ਖਰਚ ਕਿਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ? 1

(k) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ ਹੈ ?

(i) ਵਿਕਰੀ ਕਰ (ii) ਵੈਟ (iii) ਆਮਦਨ ਕਰ (iv) ਕੋਈ ਨਹਰਗੀ 1

(l) ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਭਰੋ -

.... ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ, ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰਤਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। 1

ਭਾਗ-ਅ

2. ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੀ ਸਹਾਡਾ ਨਾਲ ਅਵਸਰ ਲਾਗਤ ਦੀ ਧਾਰਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ 3

3. ਇਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਕੀਮਤ 8 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 16 ਰੁਪਏ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਫਲਸਰੂਪ ਉਸ ਵਸਤੂ ਦੀ 100 ਇਕਾਈਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 80 ਇਕਾਈਆਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਸਤੂ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲੋਚ ਪਤਾ ਕਰੋ। 3

4. ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਚਿਤਰ ਸਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 1=2

5. ਜਦੋਂ ਵਸਤੂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪੂਰਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਚਿੱਤਰ ਸਹਿਤ ਦਰਸਾਓ। 3

6. ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਚੱਕਰੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਿੱਚੋਂ ਬਚਤ ਨੂੰ ਖੁਰਣ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? 3

7. ਮੁਦਰਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਤਰਾਤਮਕ ਉਪਾਅ ਘੱਟ ਮੰਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ? 1+2

8. ਜੇਕਰ ਖਰਚਣ ਯੋਗ ਆਮਦਨ 2400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ ਉਪਭੋਗ ਦਾ ਪੱਧਰ 1600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। 3
ਤਾਂ ਔਸਤ ਬੱਚਤ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਤਾਂ ਕਰੋ।

9. ਵਸਤੂ ਵਟਾਂਦਰਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਮੀਆਂ ਦੱਸੋ। 3

10. ਵਿਕਾਸ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸੇਤਰ ਖਰਚੇ ਕੀ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਸਮਝਾਓ। 1+2

11. ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ। 3

ਭਾਗ-ਏ

12. ਸਮਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਵਿਅਸ਼ਟੀ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚਅੰਤਰ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7

ਜਾਂ

ਘੱਟਦੀ ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਯੋਗਿਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵੀ ਦੱਸੋ।

13. ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਚਕ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 7

ਜਾਂ

ਪੂਰਣ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਪੂਰਣ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਿਤਾ ਅਤੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

14. ਹਰਾ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ (GNPmp) ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਲਾਗਤਾਂ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਪਤਾ ਕਰੋ। 7

	ਮੰਦਾਂ	ਰੁਪਏ ਕਰੋੜ
(a)	ਸਰਕਾਰੀ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ	15
(b)	ਸੁਧ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ	12
(c)	ਸੁਧ ਨਿਰਯਾਤ	(-)3
(d)	ਕੁੱਲ ਸਥਾਈ ਪੂੰਜੀ ਨਿਰਮਾਣ	20
(e)	ਨਿਜੀ ਅੰਤਿਮ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚ	100
(f)	ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਧਾ	4
(g)	ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਧਨ ਆਮਦਨ	35

(h)	ਸਥਾਈ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਉਪਭੋਗ	10	

ਜਾਂ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ (GDPmp) ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਲਾਗਤਾਂ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਤਪਾਦਨ (NNPfc) ਪਤਾ ਕਰੋ।

	ਮੰਦਾਂ	ਰੁਪਏ ਕਰੋੜ	7
(a)	ਸ਼ੁੱਧ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਰ	40	
(b)	ਸੰਬਾਈ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਉਪਭੋਗ	34	
(c)	ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ੁੱਧ ਆਮਦਨ	(-)3	
(d)	ਕਿਰਾਇਆ	10	
(e)	ਲਾਭ	25	
(f)	ਵਿਆਜ	20	
(g)	ਰਾਇਲਟੀ	5	
(h)	ਮਜਦੂਰੀ ਅਤੇ ਵੇਤਨ	170	
(i)	ਮਾਲਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ	30	

15. ਨਵੀਂ ਆਸ਼ਥਿਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਬੈਕਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 7

ਜਾਂ

ਸਰਕਾਰੀ ਬਜਟ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।